

วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร

MUT Journal of Business Administration

ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2555)

Volume 9 Number 1 (January – June 2012)

การประเมินตนเองเกี่ยวกับศักยภาพนักบัญชีมืออาชีพของบัณฑิตใหม่ คณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

Self-Assessment about Potentials of Accounting Professionals of Bangkok University New Accounting Graduates

ณัฐชา วัฒนวิไล Natcha Vatanavilai^{1*}, กัสพร ตั้งใจกตัญญู Passaphon Tangchaikathanyuu²

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำ ภาควิชาบัญชีการเงิน คณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ กรุงเทพมหานคร

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำ และหัวหน้าภาควิชาบัญชีการเงิน คณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการประเมินตนเองเกี่ยวกับศักยภาพนักบัญชีมืออาชีพของบัณฑิตใหม่ คณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ในองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ทางวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพ ด้านคุณค่า จริยธรรมและทัศนคติทางวิชาชีพ และด้านประสบการณ์เชิงปฏิบัติ รวมถึงวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในองค์ประกอบ 4 ด้านดังกล่าว เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา คือ บัณฑิตใหม่ของคณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ที่มีสิทธิ์รับปริญญาบัตรปีการศึกษา 2553 จำนวน 267 คน ซึ่งคิดเป็น 81% ของประชากร โดยเป็นการประเมินตนเองภายหลังการสำเร็จการศึกษาไปแล้วเป็นระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนาด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติอนุมานด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตใหม่ประเมินตนเองว่าตนเองมีศักยภาพนักบัญชีมืออาชีพในภาพรวมทุกด้านในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) การศึกษาในแต่ละด้านพบว่า ด้านที่ได้รับระดับมากมี 3 ด้าน คือ ด้านประสบการณ์เชิงปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.12$) ด้านคุณค่า จริยธรรมและทัศนคติทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.04$) ด้านทักษะทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.65$) และด้านที่ได้รับระดับปานกลางมี 1 ด้าน คือ ด้านความรู้ทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.37$) ซึ่งผลการประเมินนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับคุณสมบัติของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาใหม่ของสถาบันต่างๆ เป็นส่วนใหญ่ สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบแต่ละด้านมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.17 ถึง 0.69

* E-mail address: natcha.v@bu.ac.th

โดยพบว่าทุกด้านมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน ซึ่งหมายถึงหากศักยภาพด้านหนึ่งเพิ่มขึ้น ศักยภาพอีกด้านหนึ่งก็จะเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน

คำสำคัญ: ความรู้ทางวิชาชีพ, ทักษะทางวิชาชีพ, คุณค่าจริยธรรมและทัศนคติทางวิชาชีพ, ประสบการณ์เชิงปฏิบัติ

ABSTRACT

This survey research aimed to study the level of self-assessment potentials of accounting professionals of new accounting graduates of Bangkok University in four categories, namely, professional accounting content, professional skills, professional values, ethics, attitudes, and practical experience requirements and to examine the relationship among those four categories. The sample of the study was 267 who had received bachelor's degree in the academic year of 2010 after one year of graduation which represented 81% of the population. The instrument used in this research was the questionnaire. The data were analyzed by using descriptive statistics comprising percentage, frequency, mean, standard deviation and inference statistics with Pearson's Correlation Coefficient. The findings revealed that graduates had high potentials of accounting professionals ($\bar{X} = 3.79$). They also had high level of practical experience requirements ($\bar{X} = 4.12$), professional values, ethics, attitudes ($\bar{X} = 4.04$) and professional skills ($\bar{X} = 3.65$) respectively. Besides, results showed that their professional accounting content was moderate ($\bar{X} = 3.37$). These findings mainly correlated with other researches about the qualities of new accounting graduates. Each potential had positive correlation ranging from 0.17 to 0.69. That means if one potential category was high, the other was significantly high as well.

Keywords: Professional Accounting Content, Professional Skills, Professional Values, Ethics and Attitudes, Practical Experience Requirements

ปัญหาที่ทำวิจัยและความสำคัญของปัญหา

จากการที่กลุ่มประเทศอาเซียน 10 ประเทศ ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย พม่า ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เวียดนาม และไทย จะรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ภายในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) ในแนวคิดการผลิตเดียว ตลาดเดียว หรือ Single market and production base โดยมีวัตถุประสงค์ให้ทุกประเทศภายในอาเซียน เป็นตลาดและฐานการผลิตรวม ก่อให้เกิดพัฒนาการทางเศรษฐกิจภายในกลุ่มอย่างเสมอภาค เกิดบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก และที่สำคัญคือสร้างเสริมขีดความสามารถในการแข่งขัน อันเนื่องมาจากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจให้เป็นหนึ่งเดียวกันทำให้อาเซียนมีขนาดใหญ่ขึ้น ซึ่งมีความมั่นคงและแข็งแกร่ง สามารถยืนหยัดคานอำนาจกับกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอื่น หรือประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจอื่นได้ (ส่วนความร่วมมืออาเซียน สำนักเศรษฐกิจการเกษตรระหว่างประเทศ : 15 ตุลาคม 2550) อาเซียนจึงได้กำหนดทิศทาง และแผนงานที่จะดำเนินไปสู่เป้าหมายไว้ในพิมพ์เขียว AEC Blueprint ซึ่งระบุกิจกรรมทางเศรษฐกิจ 5 ด้าน ได้แก่ 1) เปิดเสรีการค้าสินค้า 2) เปิดเสรีการค้าบริการ 3) เปิดเสรีการลงทุน 4) เคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี และ 5) เคลื่อนย้ายเงินทุนเสรี แผนงานดังกล่าวระบุให้ทุกประเทศจะต้องลดและเลิกข้อจำกัดของการเข้าสู่ตลาด ดังตัวอย่างการเปิดเสรีการค้าบริการ ได้กำหนดให้มีการลดข้อจำกัดสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ และประเภทนิติบุคคล ซึ่งอนุญาตให้ผู้ประกอบกิจการบริการของอาเซียนไปทำธุรกิจและสามารถถือหุ้นได้อย่างน้อยถึง 70% โดยไม่จำกัดมูลค่าการให้บริการ จำนวนสถานบริการ ประเภทและจำนวนบุคคลผู้ให้บริการ และสำหรับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี กำหนดให้แต่ละประเทศในกลุ่มต้องอำนวยความสะดวกการตรวจลงตรา/ออกใบอนุญาตทำงาน การทำข้อตกลงยอมรับร่วม (Mutual Recognition Arrangements : MRAs) ในสาขาวิชาชีพหลัก โดยยอมรับร่วมกันเรื่องเกี่ยวกับคุณสมบัติที่เป็นเงื่อนไขในการได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพ อันหมายถึงนักวิชาชีพประเทศหนึ่งในกลุ่มจะสามารถประกอบวิชาชีพในประเทศอาเซียนอื่นๆ ได้ ซึ่งปัจจุบันได้ทำข้อตกลงกันแล้ว 7 สาขา ได้แก่ สาขาวิศวกรรม สาขาสถาปัตยกรรม สาขาแพทย์ สาขาทันตแพทย์ สาขาพยาบาล สาขานักสำรวจ และสาขาบัญชี (ผู้อำนวยการสำนักประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน, 2554)

การเปิดเสรีการค้าบริการและการเคลื่อนย้ายฝีมือแรงงานข้างต้น ส่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจให้บริการทางวิชาชีพ และนักวิชาชีพของไทย จึงจำเป็นต้องเตรียมพร้อมรับมือกับการหลั่งไหลเข้ามาเปิดกิจการและการเข้ามาของนักวิชาชีพต่างชาติ โดยต้องพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพบุคลากรให้มีศักยภาพสูงที่จะสามารถแข่งขันได้กับนักวิชาชีพของประเทศในกลุ่ม ซึ่งอาจมีความได้เปรียบในเรื่องภาษา การศึกษาวิทยาการและเทคโนโลยี ดังนั้นองค์กรสถาบันวิชาชีพของไทย จึงต้องตระหนักถึงผลกระทบดังกล่าว และต้องเร่งหามาตรการรองรับกันอย่างเต็มที่ ซึ่งหนึ่งในสาขาวิชาชีพเสรีที่มีบทบาทสำคัญต่อทุกธุรกิจ ได้แก่ วิชาชีพบัญชี โดยหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลวิชาชีพบัญชีของไทย คือ สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้กำหนดบรรทัดฐานของนักบัญชีไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพบัญชีสากล โดยการปรับปรุงมาตรฐานการรายงานทางการเงินให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Accountants Standards Committee: IASC) รวมถึงกำหนดให้สถาบันการศึกษาจะต้องจัดการศึกษาวิชาการบัญชีให้เป็นไปตาม มาตรฐาน วัฒนธรรม และ ทัศนคติ

มาตรฐานการศึกษาสากลสำหรับการศึกษาระดับวิชาชีพ (International Education Standards: IES) ของสหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ (International Federation of Accountants: IFAC) IES ได้กล่าวเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้ให้นักบัญชีเป็นผู้มีคุณสมบัติเป็นนักบัญชีมืออาชีพ ประกอบด้วยคุณสมบัติที่สำคัญ 4 ด้าน (สันสกฤต วิจิตรเลขาการ, 2549) ได้แก่ 1) ด้านความรู้ทางวิชาชีพ 2) ด้านทักษะทางวิชาชีพ 3) ด้านคุณค่า จริยธรรม และทัศนคติทางวิชาชีพ และ 4) ด้านประสบการณ์ในเชิงปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้ให้นักบัญชีของไทยมีศักยภาพพร้อมในการมีรับกับการเปิดเสรีการค้า บริการ เงินทุน และการเคลื่อนย้ายฝีมือแรงงานที่จะเกิดขึ้นในเร็ววันนี้

คณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างบัณฑิตคณะบัญชีให้มีคุณสมบัติที่จะก้าวไปสู่การเป็นนักบัญชีมืออาชีพ ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงทำการศึกษาผลการประเมินตนเองเกี่ยวกับศักยภาพนักบัญชีมืออาชีพของบัณฑิตคณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ³ ที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ในองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ทางวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพ ด้านคุณค่า จริยธรรมและทัศนคติทางวิชาชีพ และด้านประสบการณ์เชิงปฏิบัติ ตามมาตรฐานการศึกษาสากลสำหรับการศึกษาระดับวิชาชีพ เพื่อใช้ในการปรับปรุง พัฒนา และวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาไปเป็นผู้มีคุณสมบัติตรงตามมาตรฐานวิชาชีพในระดับสากล อันเป็นผลให้บัณฑิตมีความพร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของโลกที่เกิดขึ้นตลอดเวลาได้อย่างมั่นคง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการประเมินตนเองเกี่ยวกับศักยภาพของการเป็นนักบัญชีมืออาชีพของบัณฑิตใหม่ คณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพในองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ทางวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพ ด้านคุณค่า จริยธรรมและทัศนคติทางวิชาชีพ และด้านประสบการณ์เชิงปฏิบัติ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ 4 ด้าน ของการเป็นนักบัญชีมืออาชีพ ได้แก่ ด้านความรู้ทางวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพ ด้านคุณค่า จริยธรรมและทัศนคติทางวิชาชีพ และด้านประสบการณ์เชิงปฏิบัติ ของบัณฑิตใหม่ คณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

³ บัณฑิตคณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ คือ นักศึกษาที่สอบผ่านครบตามหลักสูตร และได้คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.00 ขึ้นไป ซึ่งรายละเอียดจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตร ประกอบด้วย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต หมวดวิชาชีพ 93 หน่วยกิต และหมวดวิชาเลือกเสรี 9 หน่วยกิต รวม 132 หน่วยกิต

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อเสนอแนะเพื่อสะท้อนตนเองของบัณฑิตใหม่คณะบัญชี เพื่อปรับปรุง พัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีศักยภาพเป็นนักบัญชีมืออาชีพที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป
2. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับคณะบัญชีในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียน การสอน การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะต่าง ๆ เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีศักยภาพเป็นนักบัญชีมืออาชีพ
3. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในการพัฒนานักวิชาชีพบัญชีของไทยให้มีศักยภาพสูงตามมาตรฐานวิชาชีพบัญชีระดับสากล

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพ

ความหมายของคำว่าศักยภาพ มีผู้กล่าวไว้ดังนี้ ศักยภาพ หมายถึง อำนาจหรือคุณสมบัติที่แฝงอยู่ในสิ่งต่างๆ ซึ่งจะทำให้พัฒนาหรือแสดงให้ปรากฏเป็นที่ประจักษ์ได้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2526) เป็นคุณสมบัติหรือเงื่อนไขบางประการที่ก่อให้เกิดผลในอนาคตถ้าได้มีการใช้คุณสมบัติหรือเงื่อนไขกับเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องนั้น (นิยม รัฐอมฤต, 2542) หรือความพร้อมที่จะแสดงความสามารถที่มีอยู่ให้ปรากฏเมื่อมีโอกาสที่จะกระทำได้ (ไพจิตร อภัยจิต, 2533) สำหรับศักยภาพในการปฏิบัติงาน คือ คุณสมบัติของผู้ปฏิบัติหน้าที่ ที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถในหน้าที่ที่รับผิดชอบ อำนาจที่มีอยู่ และภาระหน้าที่ที่ต้องกระทำให้ประสบความสำเร็จ (บุญนิธิ ปานกำเหนิด, 2537)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงสรุปได้ว่า ศักยภาพ หมายถึง คุณสมบัติในด้านความสามารถของบุคคลหรือของกลุ่มบุคคลที่มีอยู่ซึ่งเป็นความพร้อมที่จะแสดงให้ประจักษ์ถึงคุณสมบัตินั้นหากมีการนำศักยภาพไปใช้เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลในการกระทำการใดๆ

ศักยภาพของนักบัญชี

บทบาทและหน้าที่ของนักบัญชีถือเป็นส่วนสำคัญหนึ่งที่จะสนับสนุนและนำพาองค์กรไปสู่จุดมุ่งหมาย ดังนั้นนักบัญชีจึงจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพเพื่อให้เป็นผู้มีคุณสมบัติพร้อมที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังต้องมีความมุ่งมั่นที่จะนำศักยภาพของตนให้ปรากฏในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถเพื่อให้ประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร มีผู้กล่าวถึงศักยภาพของนักบัญชี และคุณสมบัติของนักบัญชีมืออาชีพไว้ดังนี้

สหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ

สหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ (International Federation of Accountants : IFAC) หนึ่งในสถาบันทางวิชาชีพบัญชีของโลก ก่อตั้งเมื่อปี ค.ศ. 1977 โดยมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา ปัจจุบัน IFAC มีประเทศสมาชิกทั้งหมด 125 ประเทศ รวมถึงประเทศไทยด้วย โดยมีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมคุณภาพมาตรฐานวิชาการบัญชีและพัฒนาวิชาชีพบัญชีในประเทศสมาชิก IFAC จึงได้ออกข้อกำหนดเป็นบรรทัดฐานสำหรับการเรียนรู้สำหรับการศึกษาและการพัฒนาวิชาชีพบัญชี เพื่อเป็นแนวปฏิบัติที่ดีให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการศึกษาได้มีการดำเนินการที่เรียกว่า มาตรฐานการศึกษาสากลสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standard for Accountants : IES) ขึ้นจำนวน 8 ฉบับ (สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย, 2547; สันสกฤต วิจิตรเลขการ, 2549) สรุปได้ดังนี้

1. IES ฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 กำหนดให้นักบัญชีมืออาชีพจะต้องสำเร็จการศึกษาขั้นต่ำทางด้านการบัญชี ในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาการบัญชี ซึ่งใน IES ฉบับที่ 1 มีการกำหนดวิธีการคัดเลือกผู้เข้าศึกษาอย่างเป็นระบบ และมีการจัดเนื้อหาเกี่ยวกับหลักสูตรการบัญชี (Content of Professional Accounting Education Programs) ที่จะทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาเป็นผู้มีความรู้ และมีความสามารถเป็นนักบัญชีมืออาชีพ ดังที่กำหนดใน IES ฉบับที่ 2 ซึ่งได้กำหนดความรู้ในหลักสูตรการบัญชีต้องครอบคลุมทั้งหมด 3 ส่วน ได้แก่ 1) การบัญชีการเงิน รวมถึงวิชาที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (Accounting, Finance and Related Knowledge) 2) องค์การธุรกิจ (Organization and Business) และ 3) เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information and Technology)
2. IES ฉบับที่ 3 กำหนดให้นักบัญชีมืออาชีพต้องมีทักษะทางวิชาชีพ (Professional Skills) เพื่อให้สามารถสนองตอบความต้องการของฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้ ได้แก่ ทักษะด้านสติปัญญา หรือการเรียนรู้อย่างชาญฉลาด (Intellectual Skill) ทักษะด้านเทคนิคและการปฏิบัติหน้าที่ (Technical and Functional Skill) ทักษะด้านบุคลิก (Personal Skill) ทักษะในการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Interpersonal and Communication Skill) และทักษะด้านการบริหารจัดการธุรกิจและองค์กร (Organizational and Business Management Skill)
3. IES ฉบับที่ 4 กำหนดให้นักบัญชีมืออาชีพต้องเป็นผู้มีคุณค่าแห่งวิชาชีพ มีจริยธรรม และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ (Professional Value, Ethic and Attitudes) ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อผลงาน ความเป็นอิสระ ความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ
4. IES ฉบับที่ 5 กำหนดให้นักบัญชีมืออาชีพจะต้องมีการสะสมประสบการณ์เชิงปฏิบัติ (Practical Experience) เป็นระยะเวลาเพียงพอที่จะแสดงให้เห็นว่าเป็นนักบัญชีที่มีความรู้ความสามารถ และมีทักษะทางวิชาชีพ โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ กำกับดูแล และมีกระบวนการติดตามอย่างมีมาตรฐานและสม่ำเสมอ
5. IES ฉบับที่ 6 กำหนดให้นักบัญชีมืออาชีพจะต้องผ่านการประเมินศักยภาพและความสามารถทางวิชาชีพ (Professional Capabilities and Competence) ซึ่งจะเป็นการประเมินความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ ตลอดจนการมีคุณค่า ทัศนคติทางวิชาชีพและจริยธรรม เพื่อเป็นเครื่องบ่งชี้ว่าผู้ประกอบวิชาชีพจะประกอบวิชาชีพบัญชีได้อย่างเต็มความสามารถ

6. IES ฉบับที่ 7 กำหนดให้นักบัญชีมืออาชีพจะต้องพัฒนาตนเองด้วยการเรียนรู้ต่อเนื่องอย่างไม่มีจบสิ้น (Continuing Professional Development (CPD) : Program of Lifelong Learning) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจะต้องได้รับการฝึกฝนในการประกอบวิชาชีพจะต้องมีหน้าที่ดำรงความสามารถและปรับปรุงพัฒนาความรู้เพิ่มเติมของตนให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ กำกับดูแล และมีกระบวนการติดตามอย่างมีมาตรฐานและสม่ำเสมอ

7. IES ฉบับที่ 8 กำหนดสมรรถนะสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพสอบบัญชี (Audit Professional) ซึ่งกำหนดว่าผู้ประกอบวิชาชีพสอบบัญชีนอกจากจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเป็นนักบัญชีมืออาชีพดังที่กล่าวไว้ใน IES ฉบับที่ 1 - 7 แล้วยังต้องมีความรู้ความสามารถในการสอบบัญชีข้อมูลทางการเงินในระดับสูง การบัญชีและการรายงานทางการเงินในระดับสูง อีกทั้งต้องมีความสามารถทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนทักษะที่จำเป็นต่อการตรวจสอบบัญชี และที่สำคัญคือจะต้องผ่านการวัดผลขีดความสามารถในการเป็นผู้สอบบัญชีอย่างเป็นระบบอีกด้วย

แนวคิดศักยภาพของนักบัญชีใน IES มีความเกี่ยวข้องกับการกำหนดคุณสมบัติของความสามารถของบุคคลที่ใช้เป็นเกณฑ์ที่เหมาะสมในการเป็นนักบัญชีมืออาชีพ ซึ่งกำหนดว่าศักยภาพของนักบัญชีต้องประกอบด้วย 5 คุณลักษณะ ดังนี้ (ชัยนรินทร์ วีระสวณิชย์ และคณะ, 2548)

1. ความรู้ในวิชาชีพ (Knowledge) ซึ่งแบ่งความรู้ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1.1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสังคม เศรษฐกิจการเมือง และการปกครอง ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่มีต่อธุรกิจ และเศรษฐกิจโดยรวมได้ รวมถึงความรู้ในวัฒนธรรมของโลก ของภูมิภาค และของประเทศ ตลอดจนความสามารถในการคิด การถาม การเขียน และสื่อสารด้วยภาษาที่ง่ายและเข้าใจได้

1.2. ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจ ธุรกิจ และการจัดการ เช่น เศรษฐศาสตร์ การเงิน การตลาด การบริหาร การวิเคราะห์เชิงปริมาณ และสถิติ

1.3. ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ

1.4. ความรู้เกี่ยวกับการบัญชีและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี เช่น กฎหมายบัญชี กฎหมายธุรกิจ ภาษีอากร และจรรยาบรรณวิชาชีพ

2. ทักษะทางวิชาชีพ (Skills) ประกอบด้วยทักษะ 5 ประการ ดังนี้

2.1 ทักษะการเรียนรู้อย่างชาญฉลาด ประกอบด้วย ความสามารถที่จะระบุได้ สามารถจัดระบบ และเข้าใจสารสนเทศจากผู้คน สิ่งพิมพ์ และแหล่งข้อมูลต่างๆ ความสามารถในการซักถาม การทำวิจัย การคิดอย่างมีเหตุผลและเชิงวิเคราะห์ การให้เหตุผล การวิเคราะห์อย่างละเอียดรอบคอบ และความสามารถที่จะระบุปัญหา และแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคยได้

2.2 ทักษะด้านเทคนิคและการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งประกอบด้วย ทักษะสำหรับศาสตร์การบัญชี และทักษะทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย การคำนวณ การจำลองการตัดสินใจ การวิเคราะห์ความเสี่ยง การวัดมูลค่า การรายงาน และการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ

2.3 ทักษะด้านบุคคลเกี่ยวข้องกับทัศนคติและพฤติกรรม ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการคิดริเริ่ม การมีอิทธิพล การเรียนรู้ ที่เลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด การบริหารจัดการตนเอง การเรียนรู้ วัฒนธรรม และ ทัศนคติ

จัดลำดับและจัดระบบการทำงาน ความสามารถคาดคะเน การพิจารณาคัดค้านคุณค่าแห่งวิชาชีพ จริยธรรม และทัศนคติไปใช้ในการตัดสินใจ และการแสวงหาหรือสงสัยเยี่ยงนักปราชญ์ที่มีอาชีพ รวมถึงสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้

2.4 ทักษะด้านความสัมพันธ์ และการสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น การรับและถ่ายทอดสารสนเทศ การมีดุลยพินิจ และการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึงความสามารถที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในการเป็นฝ่ายรับและฝ่ายให้คำปรึกษาและการแก้ไขความขัดแย้ง สามารถทำงานเป็นหมู่คณะโดยมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มคนที่มีความหลากหลายในองค์ความรู้ความสามารถ ภาษา และวัฒนธรรม ตลอดจนสามารถนำเสนอ อภิปราย รายงาน และป้องกันความคิด ในรูปแบบของการสื่อสารทางวาจาหรือลายลักษณ์อักษร ทั้งแบบทางการ และไม่เป็นการทางการ รวมถึงการรับฟังและการทำความเข้าใจต่อการสื่อสารจากผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.5 ทักษะด้านองค์กร และทักษะผู้บริหารธุรกิจ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การบริหารโครงการ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การตัดสินใจ และมอบหมายงาน ความเป็นผู้นำ และการจูงใจ

3. คุณค่าแห่งวิชาชีพ (Professional Values) ได้แก่ การปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรม เทียงธรรม ซื่อสัตย์สุจริต สำนึกถึงความรับผิดชอบทางสังคม ยึดมั่นประโยชน์ของสาธารณชน เป็นอิสระ และตั้งใจที่จะพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นต้น

4. จรรยาบรรณ (Ethics) สำหรับจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พระราชบัญญัติวิชาชีพ พ.ศ. 2547 มาตรา 46 กำหนดว่า “ผู้ประกอบวิชาชีพหรือผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชี ต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนตามมาตรฐานการบัญชี หรือมาตรฐานการสอบบัญชี หรือมาตรฐานอื่นใดที่เกี่ยวข้องที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้” และมาตรา 47 กำหนดว่า “ให้สภาวิชาชีพบัญชีจัดทำจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพขึ้นเป็นภาษาไทย และอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อกำหนดในเรื่องดังต่อไปนี้

4.1 ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต

4.2 ความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน

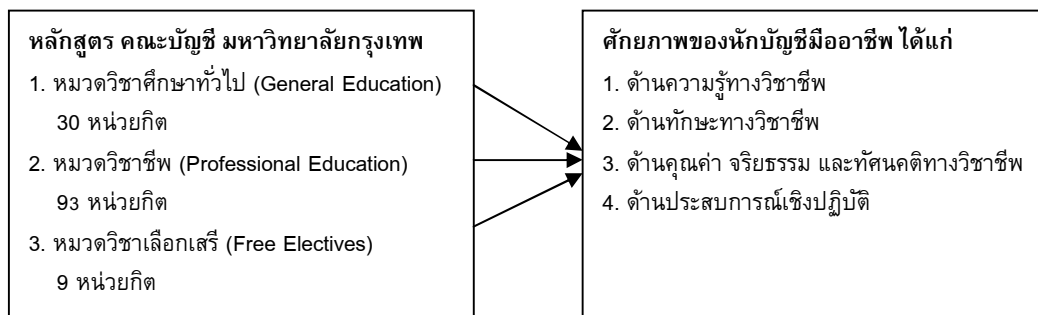
4.3 ความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการและการรักษาความลับ

4.4 ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือบุคคลหรือนิติบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้”

5. เจตคติ (Attitudes) เจตคติ หมายถึง ทำที่ความรู้สึกรู้สึกของคน เป็นอำนาจหรือแรงขับภายในจิตใจมนุษย์ที่พร้อมจะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เจตคติของบุคคลประกอบขึ้นจาก 3 ส่วน คือ ความรู้สึกรู้สึก ความรู้ และพฤติกรรม กล่าวคือเจตคติเป็นเงื่อนไขภายในตัวบุคคลที่มีส่วนในการกำหนดการแสดงออกทิศทางของพฤติกรรม และมีส่วนในการกำหนดการรับรู้ เจตคติที่ดีของนักบัญชีจึงจะนำไปให้เกิดการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างสุจริตและเหมาะสม

จากแนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพของนักบัญชีข้างต้น สรุปได้ว่าคุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษาบัญชีบัณฑิต ผู้มีความสามารถแข่งขันได้ หรือที่เรียกว่านักบัญชีมืออาชีพนั้น ควรจะเป็นผู้ที่มีความรู้ที่สาคัญครบ 4 ประการ ประกอบด้วย 1) ความรู้ทางวิชาชีพ 2) ทักษะทางวิชาชีพ 3) คุณค่า จริยธรรม

และทัศนคติทางวิชาชีพ และ 4) ประสบการณ์เชิงปฏิบัติ สำหรับหลักสูตรของคณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มีการจัดโครงสร้างเป็น 3 หมวดวิชา โดยทุกหมวดวิชาจะสร้างเสริมศักยภาพบัณฑิตให้เป็นผู้มีความพร้อมด้วยคุณสมบัติของนักบัญชีมืออาชีพ ดังรูปที่ 1 ต่อไปนี้

รูปที่ 1 : ความสอดคล้องของการจัดหลักสูตรคณะบัญชีและศักยภาพของนักบัญชีมืออาชีพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะนักบัญชีที่ส่งผลต่อทักษะความเป็นนักบัญชีมืออาชีพ มีดังนี้ ประการที่ 1 คือ ความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพ (สุวรรณ หวังเจริญเดช, 2548) มีความรู้เฉพาะทาง (เตือนใจ วัฒนาวานกุล, 2552) มีความเป็นนักวิชาการ (จินดาพร มณีสาครรัตน์, 2552) มีความสามารถทางวิชาชีพ มีความรู้ความสามารถพื้นฐาน (ต่อลาก สุขพันธ์, 2546; สุวรรณ หวังเจริญเดช, 2548; นิ่มนวล วิเศษสรรพ, 2547; เพ็ญธิดา พงษ์ธานี, 2548; วีรณัฐ แซ่ฉินและสุกานดา โรจนประภายนต์, 2552 และ สงกรานต์ ไกยวงษ์, 2553) ประการที่ 2 คือ ทักษะทางวิชาชีพ ได้แก่ มีสติปัญญา มีเทคนิค และมีการเรียนรู้อย่างชาญฉลาด (ศศิวิมล ศรีเจริญจิตต์, 2548) สามารถปรับตัวได้ดี มีภาวะผู้นำ (สุวรรณ หวังเจริญเดช, 2548 และ เสาวณี ใจรักษ์, 2551) มีมนุษยสัมพันธ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (อัจฉรา ธรรมาภรณ์ และคณะ, มปป.) มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร ด้านภาษา คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ (เสาวณี ใจรักษ์, 2551; ศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ, 2547; อนันตชัย เชื้อกลาง, 2547 และ นิ่มนวล วิเศษสรรพ, 2547) มีการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (อัจฉรา ธรรมาภรณ์ และคณะ, มปป.; เพ็ญธิดา พงษ์ธานี, 2548; มานพ ทองใบ, มปป., สงกรานต์ ไกยวงษ์, 2553 และ ศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ, 2547) ประการที่ 3 คือ จริยธรรมทางวิชาชีพ ได้แก่ มีคุณธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาชีพ มีความรับผิดชอบต่อสังคม ชี้อัตย์สุจริต โปร่งใส มีความยุติธรรม (ต่อลาก สุขพันธ์, 2546; ชลลดา ซาติสุทธิ, 2546; สุวรรณ หวังเจริญเดช, 2548; จินดาพร มณีสาครรัตน์, 2552;เตือนใจ วัฒนาวานกุล, 2552 และ ศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ, 2547) รักษาชื่อเสียงส่งเสริมเกียรติยศของอาชีพ (ชยันรินทร์ วีระสถาวณชัย และคณะ, 2548) มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา ขยันทุ่มเทให้กับงาน รู้จักกาลเทศะ กิริยามารยาทสุภาพเรียบร้อย มีความอดทน รู้จักการควบคุมอารมณ์ (มานพ ทองใบ, มปป.; วีรณัฐ แซ่ฉิน และสุกานดา โรจนประภายนต์, 2552 และ เสาวณี ใจ

รักษ์, 2551) และประการสุดท้าย คือ มีประสบการณ์ทางวิชาชีพที่จะสามารถปฏิบัติงานได้ทันที (อัจฉรา ธรรมาภรณ์ และคณะ, มปป.; สงกรานต์ ไกยวงษ์, 2553) โดยผลการวิจัยพบว่าศักยภาพที่สำคัญของ นักบัญชีมืออาชีพตามทัศนะของผู้ประกอบการ รวมถึงจากการติดตามและประเมินศักยภาพตนเองของ บัญชีบัณฑิต คุณสมบัติที่มีอันดับสูงสุด คือ คุณค่าแห่งวิชาชีพ จริยธรรม และมีทัศนคติทางวิชาชีพ (สุวรรณ หวังเจริญเดช, 2548; นิเมนวล วิเศษสรรพ, 2547; วีรณัฐ แซ่ฉินและสุกานดา โรจนประภายนต์ , 2552; ดวงกมล สุขแก้วมณี, 2554 และ วันชัย กำจรเมฆกุล, 2550)

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ศักยภาพของนักบัญชีมืออาชีพซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการ ปฏิบัติงานที่จะนำความสำเร็จมาสู่องค์กร นักบัญชีควรมีความพร้อมไปด้วยคุณสมบัติในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ 1) ด้านความรู้ทางวิชาชีพ 2) ด้านทักษะทางวิชาชีพ 3) ด้านคุณค่า จริยธรรม และทัศนคติทาง วิชาชีพ และ 4) ด้านประสบการณ์เชิงปฏิบัติ ซึ่งโดยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าคุณสมบัติที่มีความสำคัญ ลำดับสูงสุด คือ คุณค่า จริยธรรม และทัศนคติทางวิชาชีพ แต่อย่างไรก็ตามผู้เป็นนักบัญชีมืออาชีพ จะต้องมีความรู้ทุกด้านอย่างครบถ้วนผสมผสานสร้างคุณค่าเพิ่มให้แก่การดำเนินงานของตน

คำถามในการวิจัย

1. บัณฑิตใหม่ คณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มีศักยภาพการเป็นนักบัญชีมืออาชีพใน องค์กรประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ทางวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพ ด้านคุณค่า จริยธรรมและ ทัศนคติทางวิชาชีพ และด้านประสบการณ์เชิงปฏิบัติ ในระดับใด
2. ศักยภาพการเป็นนักบัญชีมืออาชีพ ในแต่ละองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ทาง วิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพ ด้านคุณค่า จริยธรรมและทัศนคติทางวิชาชีพ และด้านประสบการณ์เชิง ปฏิบัติ ของบัณฑิตใหม่ คณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มีความสัมพันธ์กันในระดับใดและในทิศทาง ใด

ระเบียบวิธีวิจัยโดยย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาระดับการประเมินตนเองของ บัณฑิตใหม่ที่มีสถานภาพทำงานแล้วเกี่ยวกับศักยภาพของการเป็นนักบัญชีมืออาชีพในองค์กรประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ทางวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพ ด้านคุณค่า จริยธรรม และทัศนคติทางวิชาชีพ และด้านประสบการณ์เชิงปฏิบัติ รวมถึงศึกษาความสัมพันธ์ของศักยภาพ 4 ด้านดังกล่าว ของบัณฑิต ใหม่ คณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่ทำการศึกษา คือ บัณฑิตของคณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ที่เป็นผู้สำเร็จ การศึกษาคณะบัญชีที่มีสิทธิ์รับปริญญาบัตร ปีการศึกษา 2553 ซึ่งประกอบด้วยผู้สำเร็จการศึกษาจาก

3 ภาคการศึกษา ได้แก่ ภาคการศึกษาที่ 2/2552 ภาคการศึกษาฤดูร้อน/2552 และภาคการศึกษาที่ 1/2553 จำนวน 329 คน และสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากบัณฑิตที่มาร่วมพิธีซ้อมรับปริญญาบัตรที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นในวันที่ 27 มกราคม 2554 ซึ่งนับระยะเวลาหลังสำเร็จการศึกษาแล้วเป็นระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี ทั้งหมดจำนวน 267 คน คิดเป็น 81% ของประชากร

ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยนี้ศึกษาตัวแปรศักยภาพของการเป็นนักบัญชีมืออาชีพในองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ทางวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพ ด้านคุณค่า จริยธรรมและทัศนคติทางวิชาชีพ และด้านประสบการณ์เชิงปฏิบัติ

เครื่องมือที่ใช้ทำวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาสากลสำหรับการศึกษาวิชาการบัญชี (International Education Standards: IES) ของสหพันธ์นักบัญชีสากล (International Federation of Accountants: IFAC) และผลการวิจัยที่เกี่ยวกับศักยภาพของการเป็นนักบัญชีมืออาชีพ แบบสอบถามประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 แบบประเมินตนเองเกี่ยวกับศักยภาพของการเป็นนักบัญชีมืออาชีพของบัณฑิตใหม่ ของ คณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ในองค์ประกอบ 4 ด้าน ด้านความรู้ทางวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพ ด้านคุณค่า จริยธรรมและทัศนคติทางวิชาชีพ และด้านประสบการณ์เชิงปฏิบัติ โดย แบ่งระดับการประเมินเป็น 5 ระดับ (ระดับที่ 5 = มากที่สุด ระดับที่ 1 = น้อยที่สุด) ซึ่งมีการแปลผล ดังนี้ (สำนักประกันคุณภาพการศึกษา, อินเทอร์เน็ต, 19 ก.ค. 2554)

ค่าเฉลี่ย	ระดับของการประเมิน (สำนักประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ)
4.51 – 5.00	การประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	การประเมินอยู่ในระดับมาก
2.51 – 3.50	การประเมินอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	การประเมินอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.50	การประเมินอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์พิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังนี้ (Hinkle *et al.*, 1998)

ค่า r	ระดับของความสัมพันธ์
0.91 - 1.00	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก
0.71 - 0.90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
0.51 - 0.70	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
0.31 - 0.50	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
0.00 - 0.30	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

แบบสอบถามตอนที่ 2 ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความตรงทางเนื้อหาและความถูกต้อง (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการบัญชี 2 ท่าน และด้านการวิจัย 1 ท่าน และตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยทดลองใช้กับผู้ที่มิคุณสมบัติเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 ราย วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นโดยวิธี Cronbach' Alpha Coefficiency ของแบบสอบถามรายด้าน 4 ด้าน ได้เท่ากับ 0.84, 0.90, 0.89 และ 0.85 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากนักศึกษาสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรบัญชีบัณฑิตไปเริ่มประกอบอาชีพ และกลับมาเข้าร่วมพิธีซ้อมรับปริญญาบัตร ณ มหาวิทยาลัยกรุงเทพในวันที่ 27 มกราคม 2554 นับระยะเวลาหลังสำเร็จการศึกษาเป็นระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี คณะผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้บัณฑิตใหม่ที่มาซ้อมรับปริญญาในวันดังกล่าวจำนวน 267 คน ตอบแบบประเมินตนเองเกี่ยวกับศักยภาพของการเป็นนักบัญชีมืออาชีพ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมแบบประเมินจำนวน 267 ชุดคือนำไปประมวลผลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้สถิติพรรณนาและอนุมาน ดังนี้

1. สถิติพรรณนา ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยค่าความถี่ และค่าร้อยละ และในการวิเคราะห์ระดับการประเมินตนเองของบัณฑิตใหม่คณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ เกี่ยวกับศักยภาพของการเป็นนักบัญชีมืออาชีพในองค์ประกอบ 4 ด้าน ด้านความรู้ทางวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพ ด้านคุณค่า จริยธรรมและทัศนคติทางวิชาชีพ และด้านประสบการณ์เชิงปฏิบัติ โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติอนุมาน ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ทางวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพ ด้านคุณค่า จริยธรรมและทัศนคติทางวิชาชีพ และด้านประสบการณ์เชิงปฏิบัติ ของบัณฑิตใหม่คณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

คณะผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 80.3 ผู้ตอบแบบประเมินมีสถานภาพทำงานแล้วจำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 79.2 ส่วนที่เหลือเป็นผู้ที่กำลังศึกษาต่อหรือรอศึกษาต่อจึงยังไม่ได้ทำงานร้อยละ 20.8 สำหรับผู้มีงานทำพบว่า ทำงานเกี่ยวกับการบัญชีสูงที่สุดมีจำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 69.5 ส่วนที่เหลือเป็นงานด้านการบริหารธุรกิจ และอื่นๆ ซึ่งผู้ทำงานเกี่ยวกับการบัญชีพบว่า ส่วนใหญ่เป็นงานทำบัญชีร้อยละ 79.7 ส่วนงานสอบบัญชี งานตรวจสอบภายในและควบคุมภายในร้อยละ 20.3 นอกจากนี้สำรวจพบว่า ผู้มีงานทำสามารถได้งานทำก่อนสำเร็จการศึกษาร้อยละ 17.8 หลังสำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลา 1 เดือน ร้อยละ 29.1 ภายใน 2 เดือน ร้อยละ 20.7 ภายใน 3 เดือน ร้อยละ 13.2 ภายใน 4-6 เดือน ร้อยละ 13.6 ซึ่งคำนวณเป็นระยะเวลาเฉลี่ยที่ได้งานทำ คือ ภายในระยะเวลาเฉลี่ย 2 เดือนหลังการสำเร็จการศึกษา ผลการวิจัยแสดงว่าบัญชีบัณฑิตส่วนใหญ่เมื่อสำเร็จการศึกษาจะก้าวเข้าสู่การทำงานตรงตามสาขาวิชาชีพบัญชี โดยส่วนใหญ่จะได้งานทำภายในระยะเวลาไม่นาน จึงอาจกล่าวได้ว่าบัญชีบัณฑิตของมหาวิทยาลัยกรุงเทพมีศักยภาพเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

ตอนที่ 2 การประเมินตนเองของบัณฑิตใหม่ที่มีสถานภาพทำงานแล้วเกี่ยวกับศักยภาพการเป็นนักบัญชีมืออาชีพ

ระดับการประเมินตนเองของบัณฑิตใหม่ที่มีสถานภาพทำงานแล้วเกี่ยวกับศักยภาพการเป็นนักบัญชีมืออาชีพในองค์ประกอบ 4 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.378) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านที่ได้ระดับมากมี 3 ด้าน คือ ด้านประสบการณ์เชิงปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.615) ด้านคุณค่า จริยธรรมและทัศนคติทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.449) และด้านทักษะทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.438) ส่วนด้านที่ได้ระดับปานกลางมี 1 ด้าน คือ ด้านความรู้ทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.497) ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 : แสดงผลการประเมินตนเองเกี่ยวกับศักยภาพความเป็นนักบัญชีมืออาชีพในองค์ประกอบ 4 ด้าน

ศักยภาพการเป็นนักบัญชีมืออาชีพ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ความหมาย
ด้านความรู้ทางวิชาชีพ	3.37	0.497	ปานกลาง
ด้านทักษะทางวิชาชีพ	3.65	0.438	มาก
ด้านคุณค่า จริยธรรม และทัศนคติทางวิชาชีพ	4.04	0.449	มาก
ด้านประสบการณ์เชิงปฏิบัติ	4.12	0.615	มาก
รวม	3.79	0.378	มาก

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาผลการประเมินตนเองในแต่ละด้าน 4 ด้าน รายละเอียดเป็นดังต่อไปนี้

ด้านความรู้ทางวิชาชีพ ผลการประเมินตนเองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$) ซึ่งเมื่อพิจารณาในปัจจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ผลการประเมินระดับมากมี 1 ข้อ นอกจากนั้นเป็นระดับปานกลางก่อนไปทางระดับมากมี 5 ข้อ โดยเมื่อจัดอันดับผลการประเมินสูงสุด 2 อันดับเรียงได้ดังนี้ คือ การมีความรู้ทางด้านบัญชีที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X} = 3.54$) และการมีความรู้เกี่ยวกับสารสนเทศทางการบัญชี ($\bar{X} = 3.47$) ส่วนผลการประเมินอันดับที่น้อยที่สุด 2 อันดับเรียงได้ดังนี้ คือ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.17$) และความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษในวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.21$) ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 : แสดงผลการประเมินตนเองเกี่ยวกับศักยภาพความเป็นนักบัญชีมืออาชีพในด้านความรู้ทางวิชาชีพ

ด้านความรู้ทางวิชาชีพ (Content of Professional Accountant)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ความหมาย
ความรู้ทางด้านบัญชีที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย	3.54	0.598	มาก
ความรู้เกี่ยวกับสารสนเทศทางการบัญชี	3.47	0.671	ปานกลาง
ความรู้เกี่ยวกับองค์กรและธุรกิจ อาทิ สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ การกำกับดูแลกิจการและพฤติกรรมองค์กร เป็นต้น	3.43	0.698	ปานกลาง
ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร	3.40	0.634	ปานกลาง
ความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษในวิชาชีพ	3.21	0.717	ปานกลาง
ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายวิชาชีพ อาทิ กฎหมายธุรกิจ พรบ.บัญชี พ.ศ. 2543 พรบ.วิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 เป็นต้น	3.17	0.689	ปานกลาง
รวม	3.37	0.497	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 แสดงว่า บัณฑิตใหม่มีความรู้ทางวิชาชีพ โดยมีความรู้ทางการบัญชีอยู่ในระดับมาก แต่ความรู้ที่จำเป็นในวิชาชีพบัญชี ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดการองค์กร ภาษาอังกฤษ ภาษีอากรและกฎหมายทางการบัญชี พบว่ามีเพียงระดับปานกลางซึ่งควรปรับปรุงเพิ่มเติมความสามารถของตนให้สูงขึ้นอีก

ด้านทักษะทางวิชาชีพ ผลการประเมินตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) ซึ่งเมื่อพิจารณาในปัจจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีผลการประเมินระดับมาก 12 ข้อ และระดับปานกลางก่อนไปทางระดับมาก 2 ข้อ โดยเมื่อจัดอันดับผลการประเมินสูงสุด 2 อันดับเรียงได้ดังนี้ คือ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง ($\bar{X} = 4.01$) และสามารถปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้ให้สำเร็จตามกำหนดเวลา ($\bar{X} = 3.85$) ส่วนผลการประเมินอันดับที่น้อยที่สุด 2 อันดับเรียงได้ดังนี้ คือ การ

วิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปผลรายงานทางการเงิน ($\bar{X} = 3.35$) และการมีทักษะในการเป็นผู้นำในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.49$) ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3: แสดงผลการประเมินตนเองเกี่ยวกับศักยภาพความเป็นนักบัญชีมืออาชีพในด้านทักษะทางวิชาชีพ

ด้านทักษะทางวิชาชีพ (Professional Skills)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ความหมาย
สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รับบทบาทหน้าที่ของตนเอง	4.01	0.618	มาก
สามารถปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้ให้สำเร็จตามกำหนดเวลา	3.85	0.597	มาก
มีการวางแผนการปฏิบัติงาน	3.74	0.638	มาก
การมีทักษะในการสื่อสาร	3.74	0.679	มาก
การเรียนรู้งานด้วยตนเอง	3.73	0.694	มาก
การมีทักษะบริหารจัดการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้	3.62	0.599	มาก
การคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน	3.62	0.692	มาก
การแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง	3.61	0.722	มาก
มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานใหม่อย่างต่อเนื่อง	3.60	0.624	มาก
การนำความรู้ทางวิชาชีพไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้	3.59	0.636	มาก
การมีทักษะในการเป็นผู้ตามในการปฏิบัติงาน	3.59	0.678	มาก
การประมวลผลทางการบัญชีด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.51	0.702	มาก
การมีทักษะในการเป็นผู้นำในการปฏิบัติงาน	3.49	0.633	ปานกลาง
การวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปผลรายงานทางการเงิน	3.35	0.696	ปานกลาง
รวม	3.65	0.438	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงว่า บัณฑิตใหม่มีทักษะทางวิชาชีพ โดยสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รับบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีการวางแผนงานและสามารถปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ให้สำเร็จได้ตามกำหนดเวลา มีทักษะในการสื่อสาร มีการเรียนรู้งาน และแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง มีทักษะการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลงาน รวมถึงมีความสามารถในการประยุกต์ความรู้ไปในการปฏิบัติงานได้ในระดับมาก แต่ทักษะในการเป็นผู้นำในการปฏิบัติงาน การวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปผลรายงานทางการเงินยังอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นปกติของผู้ที่เริ่มต้นงานใหม่ที่ต้องอาศัยการสั่งสมประสบการณ์มากขึ้นในอนาคต

ด้านคุณค่า จริยธรรม และทัศนคติทางวิชาชีพ ผลการประเมินตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) ซึ่งเมื่อพิจารณาในปัจจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีผลการประเมินระดับมาก 11 ข้อ และระดับปานกลาง 1 ข้อ โดยเมื่อจัดอันดับผลการประเมินสูงสุด 2 อันดับเรียงได้ดังนี้ คือ ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.25$) และความรับผิดชอบต่องานที่ทำ ($\bar{X} = 4.25$) ส่วนผลการประเมินอันดับที่น้อยที่สุด 2 อันดับเรียงได้ดังนี้ คือ ความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.11$) และอุทิศเวลาในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ($\bar{X} = 4.00$) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 : แสดงผลการประเมินตนเองเกี่ยวกับศักยภาพความเป็นนักบัญชีมืออาชีพในด้านคุณค่า จริยธรรม และทัศนคติทางวิชาชีพ

ด้านคุณค่า จริยธรรม และทัศนคติทางวิชาชีพ (Professional Values, Ethics, and Attitudes)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ความหมาย
ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	4.25	0.581	มาก
มีความรับผิดชอบต่องานที่ทำ	4.25	0.568	มาก
ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม	4.17	0.597	มาก
ปฏิบัติงานอย่างมีจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.13	0.598	มาก
มีบุคลิกภาพสุภาพ อ่อนโยน	4.13	0.620	มาก
แต่งกายสุภาพเรียบร้อยตามกาลเทศะ	4.10	0.634	มาก
ขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงาน	4.09	0.617	มาก
ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน	4.09	0.655	มาก
มีวินัย ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ระเบียบขององค์กร	4.06	0.658	มาก
มีทัศนคติทางวิชาชีพที่ดี	4.06	0.707	มาก
อุทิศเวลาในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่	4.00	0.655	มาก
มีความคิดสร้างสรรค์	3.11	1.059	ปานกลาง
รวม	4.04	0.449	มาก

จากตารางที่ 4 แสดงว่า บัณฑิตใหม่มีคุณค่า จริยธรรมและทัศนคติทางวิชาชีพ โดยสามารถปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบต่องานที่ทำ ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ปฏิบัติงานอย่างมีจรรยาบรรณวิชาชีพ มีบุคลิกภาพสุภาพ อ่อนโยน แต่งกายสุภาพเรียบร้อยตามกาลเทศะ ขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงาน ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน มีวินัย ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ระเบียบขององค์กร มีทัศนคติทางวิชาชีพที่ดี อุทิศเวลาในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ในระดับมาก แต่มีความคิดสร้างสรรค์ ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นปกติของบัญชีบัณฑิต เพราะได้รับการปลูกฝังให้ปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ และข้อบังคับของหน่วยงานที่กำกับดูแล จึงทำให้มีความคิดสร้างสรรค์ในระดับปานกลาง

ด้านประสบการณ์เชิงปฏิบัติ ผลการประเมินตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) ซึ่งเมื่อพิจารณาผลการประเมินในปัจจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเมื่อจัดอันดับผลการประเมินสูงสุด 2 อันดับเรียงได้ดังนี้ คือ การปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ ($\bar{X} = 4.15$) และการมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานได้ทันทีที่เริ่มงาน ($\bar{X} = 4.12$) ดังรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 : แสดงผลการประเมินตนเองเกี่ยวกับศักยภาพความเป็นนักบัญชีมืออาชีพในด้านประสบการณ์เชิงปฏิบัติ

ด้านประสบการณ์เชิงปฏิบัติ (Practical Experience Requirements)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ความหมาย
ปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ	4.15	0.683	มาก
ความพร้อมที่จะปฏิบัติงานได้ทันทีที่เริ่มงาน	4.12	0.685	มาก
ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกปฏิบัติงานเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพ	4.09	0.727	มาก
รวม	4.12	0.615	มาก

จากตารางที่ 5 แสดงว่า บัณฑิตใหม่มีประสบการณ์เชิงปฏิบัติโดยมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานได้อย่างเต็มกำลังความสามารถ และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกปฏิบัติงานก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพในระดับมากเนื่องจากบัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ส่วนใหญ่ผ่านการฝึกงาน จึงทำให้ได้รับประสบการณ์และนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้ทันทีที่เริ่มงาน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพการเป็นนักบัญชีมืออาชีพในแต่ละด้าน

จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) พบว่า องค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.17 ถึง 0.69 แสดงว่าองค์ประกอบทุกด้านมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ องค์ประกอบด้านหนึ่งเพิ่มขึ้นองค์ประกอบอีกด้านหนึ่งก็จะเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน รายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 : แสดงความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพการเป็นนักบัญชีมืออาชีพในแต่ละด้าน

	ด้านความรู้ทางวิชาชีพ	ด้านทักษะทางวิชาชีพ	ด้านคุณค่า จริยธรรม และทัศนคติทางวิชาชีพ	ด้านประสบการณ์เชิงปฏิบัติ
ด้านความรู้ทางวิชาชีพ	1	0.62*	0.22*	0.17*
ด้านทักษะทางวิชาชีพ	0.62*	1	0.44*	0.48*
ด้านคุณค่า จริยธรรม และทัศนคติทางวิชาชีพ	0.22*	0.44*	1	0.69*
ด้านประสบการณ์เชิงปฏิบัติ	0.17*	0.48*	0.69*	1

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 แสดงว่า ศักยภาพการเป็นนักบัญชีมืออาชีพด้านประสบการณ์เชิงปฏิบัติมีความสัมพันธ์กับด้านคุณค่า จริยธรรม และทัศนคติทางวิชาชีพในระดับปานกลาง ($r=0.69$) ด้านความรู้ทางวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับด้านทักษะทางวิชาชีพในระดับปานกลาง ($r=0.62$) ด้านประสบการณ์เชิงปฏิบัติมีความสัมพันธ์กับด้านทักษะทางวิชาชีพในระดับต่ำ ($r=0.48$) ด้านคุณค่า จริยธรรม และทัศนคติ

ทางวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับด้านทักษะทางวิชาชีพในระดับต่ำ ($r=0.44$) ด้านคุณค่า จริยธรรม และทัศนคติทางวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับด้านความรู้ทางวิชาชีพในระดับต่ำมาก ($r=0.22$) ด้านประสบการณ์เชิงปฏิบัติมีความสัมพันธ์กับด้านความรู้ทางวิชาชีพในระดับต่ำมาก ($r=0.17$) ดังนั้น ศักยภาพทุกด้านจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันแต่อยู่ในระดับต่ำมากถึงปานกลาง

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาระดับการประเมินตนเองของบัณฑิตใหม่สำเร็จการศึกษาไปภายใน 1 ปี ที่มีสถานภาพเป็นพนักงาน เกี่ยวกับศักยภาพการเป็นนักบัญชีมืออาชีพในองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ทางวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพ ด้านคุณค่า จริยธรรม และทัศนคติทางวิชาชีพ รวมถึงประสบการณ์เชิงปฏิบัติ ผลการประเมินรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านประสบการณ์เชิงปฏิบัติและด้านทักษะทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก อันเนื่องจากคณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ได้จัดการเรียนการสอนวิชาการและเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติงานก่อนสำเร็จการศึกษาโดยได้จัดให้มีวิชาการฝึกงานด้านบัญชีขึ้นเพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติงานจริงเกี่ยวกับการบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบและควบคุมภายใน และเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบัญชี ณ สถานประกอบการภายนอก ทำให้เมื่อบัณฑิตใหม่เมื่อสำเร็จการศึกษาไปมีความพร้อมที่จะทำงานและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานภาพของตนได้อย่างรวดเร็ว ทำให้มีสถานประกอบการหลายแห่งที่ต้องการรับนักศึกษาฝึกงานเหล่านั้นเข้าทำงานในทันทีที่สำเร็จการศึกษา สำหรับด้านคุณค่า จริยธรรม และทัศนคติทางวิชาชีพ ผลการประเมินอยู่ในระดับมากเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิ่มนวล วิเศษสรรพ, 2547; วีรณู แซ่ฉิน และสุกานดา โรจนประภายนต์, 2552; เพ็ญธิดา พงษ์ธานี, 2548; เตือนใจ วัฒนาวานากุล, 2552; ศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ, 2547; จินดาพร มณีสาครรัตน์, 2552; วันชัย กำจรเมณกุล, 2550 และ สุรายุทธ สุวรรณภักษ์, 2549 ที่พบว่า คุณสมบัตินักบัญชี จริยธรรม และทัศนคติทางวิชาชีพ มีความสำคัญสูงสุดต่อการปฏิบัติหน้าที่ ความรู้สึกนึกคิดที่ดี ความรับผิดชอบ ความเป็นอิสระ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเชื่อและความตระหนักถึงคุณค่าแห่งจริยธรรมที่แต่ละบุคคลยึดถือ จะนำไปให้การดำเนินงานบรรลุความสำเร็จได้ หากนักบัญชีขาดสิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อองค์กรที่ตนปฏิบัติงานในอาชีพของตนได้อย่างใหญ่หลวง มหาวิทยาลัยกรุงเทพเป็นสถาบันการศึกษาที่มีความมุ่งมั่นที่จะหล่อหลอม ปลูกฝัง สร้างสรรค์บัณฑิตให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม อันเป็นหนทางแห่งการสร้างความสำเร็จและความผาสุกของสังคม ส่วนด้านที่บัณฑิตใหม่ประเมินตนเองในระดับปานกลาง คือ ด้านความรู้ทางวิชาชีพ อันเกิดจากยังมีความรู้ความชำนาญในกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับวิชาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชากฎหมายภาษีอากรมีเนื้อหาเป็นตัวบทกฎหมายที่ซับซ้อน จึงต้องอาศัยการเรียนรู้ การสะสมประสบการณ์เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในช่วงระยะเวลาหนึ่ง และอีกสาเหตุหนึ่งของการประเมินผลระดับปานกลางของด้านความรู้ทางวิชาชีพ คือ การมีความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษในวิชาชีพที่ยังไม่มากนัก แต่ก็ค่อนข้างมาทางระดับมากพอสมควร และเมื่อศึกษาผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องของงานอื่นๆ โดยทั่วไปพบว่ามีความสอดคล้องกัน เช่น ผลการวิจัยของ ศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ, 2547;

เตือนใจ วัฒนาวานกุล, 2552; วันชัย กำจรเมณุกุล, 2550; อัจฉรา ธรรมาภรณ์ และคณะ, มปป. และ ชัยนรินทร์ วีระสถาวณชัย และคณะ, 2548 แต่อย่างไรก็ตาม ในด้านความรู้ทางวิชาชีพนี้บัณฑิตใหม่ ประเมินตนเองว่ามีความรู้ทางวิชาการบัญชี และมีความรู้สารสนเทศทางการบัญชี อยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นปัจจัยหลักของการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จึงถือได้ว่าศักยภาพของบัณฑิตใหม่ในด้านความรู้ทางวิชาชีพยังมีอย่างเพียงพอต่อผู้ปฏิบัติงานมือใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจินดาพร มณีสาครรัตน์, 2552 ที่ประเมินบัณฑิตที่ทำงานมาแล้วประมาณ 1 ปี คุณภาพของบัณฑิตบางเรื่องอาจต้องให้บัณฑิตทำงานมาเป็นระยะเวลาพอสมควร เนื่องจากบัณฑิตเหล่านี้เมื่อเริ่มทำงาน ประสบการณ์ต่างๆ ยังมีน้อย ความสามารถในการบางเรื่องอาจยังไม่ชัดเจนหรือไม่อยู่ในฐานะที่จะแสดงความสามารถหรือแสดงออกได้อย่างเต็มที่ ในส่วนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพการเป็นนักบัญชีมืออาชีพแต่ละด้าน พบว่าทุกด้านมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน อันแสดงให้เห็นว่าหากบัณฑิตใหม่มีการสะสมศักยภาพด้านใดด้านหนึ่งเพิ่มขึ้นศักยภาพอีกด้านหนึ่งก็จะเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน อันจะทำให้เป็นผู้มีความพร้อมเป็นนักบัญชีมืออาชีพในการปฏิบัติหน้าที่การงานของตนได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวันชัย กำจรเมณุกุล, 2550 ที่พบว่าคุณภาพของพนักงานในด้านคุณค่าแห่งวิชาชีพ ด้านเจตคติ ด้านทักษะทางวิชาชีพ และด้านความรู้ในวิชาชีพ มีความสัมพันธ์กันและมีผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จในการดำเนินงานโดยรวม การศึกษาในครั้งนี้อาจสรุปได้ว่าบัณฑิตใหม่มีความคิดเห็นว่าตนเองมีคุณสมบัติบางประการที่ยังต้องอาศัยการสะสมตามระยะเวลาการทำงานให้มีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ รวมถึงยังต้องมีการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยจุดเด่นที่บัณฑิตมองเห็นในตนเองก็คือความสามารถในทักษะด้านประสบการณ์เชิงปฏิบัติ และด้านคุณค่าจริยธรรมและทัศนคติทางวิชาชีพ ซึ่งถือเป็นสิ่งที่วิชาชีพบัญชีให้ความสำคัญอย่างยิ่ง แต่อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยนี้เป็นเพียงความคิดเห็นส่วนตัวของบัณฑิต ซึ่งอาจมีบางคนประเมินตนเองสูงเกินจริง หรือประเมินภายใต้ความเกรงใจอาจารย์ และคำนึงถึงชื่อเสียงของสถาบัน ซึ่งจะทำให้ผลการประเมินอาจสูงกว่าความเป็นจริงบ้าง ถึงแม้ว่าในขณะที่แจกแบบสอบถามผู้วิจัยได้อธิบายให้บัณฑิตทำการประเมินตนเองตามความจริงโดยไม่นำปัจจัยดังกล่าวมาประกอบการประเมินแล้วก็ตาม

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งต่อไป

จากการศึกษาคณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการศึกษาคั้งต่อไปดังนี้

1. ควรมีการศึกษาถึงความพึงพอใจของสถานประกอบการที่มีต่อศักยภาพของบัณฑิตใหม่ ซึ่งผลการวิจัยอาจให้ผลที่จะสะท้อนให้บัณฑิตทราบ รวมทั้งยังเป็นเครื่องบ่งชี้ให้สถานศึกษาได้ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งๆ ขึ้น
2. ควรขยายขอบเขตกลุ่มประชากรให้ครอบคลุมถึงบัญชีบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาทั้งหมด
3. ควรติดตามผลการวิจัยครั้งนี้โดยศึกษาเปรียบเทียบศักยภาพความเป็นนักบัญชีมืออาชีพเมื่อเวลาผ่านไปหลายๆ ช่วงอายุการทำงานอย่างต่อเนื่อง
4. ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปศึกษาเปรียบเทียบศักยภาพความเป็นนักบัญชีมืออาชีพกับบัญชีบัณฑิตต่างสถาบันทั้งในประเทศไทยและในกลุ่มประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ณัฐชา วัฒนวิไล และ ภัสพร ตั้งใจกตัญญู

ข้อจำกัดในการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการประเมินตนเองที่เกี่ยวกับศักยภาพความเป็นนักบัญชีมืออาชีพของบัณฑิตใหม่ คณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ หากจะนำผลที่ได้ไปปรับใช้กับนักศึกษาสาขาอื่น หรือนักศึกษาในระดับอื่นที่ไม่ใช่ระดับอุดมศึกษา ผลที่ได้รับอาจแตกต่างไปจากนี้

รายการอ้างอิง

- จินดาพร มณีสาครรัตน์. 2552. รายงานผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมสำนักงานวิทยาเขตศรีราชา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา. สืบค้นวันที่ 28 กรกฎาคม 2554 จาก <http://qa.src.ku.ac.th/plan/faculty/projprinting.asp?id=853&fc=OSC...>
- ชลลดา ชาดิสุทธิ. 2546. หลักจริยธรรมกับการจัดทำบัญชีของสำนักงานรับทำบัญชีในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ บข.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชัยนรินทร์ วีระสวณิกชัย และคณะ. 2548. “International Education Standards (IES)” สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. 1(4) : 1 ; มกราคม 2548.
- ดวงกมลสุข แก้วมณี. 2554. คุณสมบัติบัญชีบัณฑิตที่นายจ้างต้องการ : ตามทฤษฎีของผู้ประกอบการสำนักงานบัญชีระดับประเทศ. สืบค้นวันที่ 28 สิงหาคม 2554 จาก www.stjohn.ac.th/sju/research/research2552.asp
- ต่อลาภ สุขพันธ์. 2546. คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในจังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ บข.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สืบค้นวันที่ 28 กรกฎาคม 2554 จาก http://archive.lib.cmu.ac.th/full/T/2546/acc0246ts_abs.pdf
- เตือนใจ วัฒนาวนากุล. 2552. การติดตามบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นพรัตน์วชิระ ปีการศึกษา 2551. งานทะเบียนและประมวลผล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นพรัตน์วชิระ กรุงเทพมหานคร. สืบค้นวันที่ 28 กรกฎาคม 2554 จาก www.bcnv.ac.th/Datavijai/t-eac/4.pdf
- นิยม รัฐอมฤต. 2542. อบต. กับศักยภาพในการพัฒนาสังคมชนบท. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.
- นันทวล วิเศษสรรพ. 2547. การศึกษาความพึงพอใจของหัวหน้าหน่วยงานที่มีต่อบัณฑิตคณะบัญชีมหาวิทยาลัยรังสิต. บทความวิจัย. สืบค้นวันที่ 28 กรกฎาคม 2553 จาก <http://202.28.32.170/researchView.aspx?Id=16>
- บุญนิธิ ปานกำเนิด. 2537. การประเมินศักยภาพในการปฏิบัติงานสุขศึกษาและความต้องการพัฒนาวิชาการสุขศึกษาของบุคลากรสาธารณสุข จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ผู้อำนวยการสำนักประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เอกสารการบรรยาย เรื่อง ก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 2015. บรรยายเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2554

- เพ็ญธิดา พงษ์ธานี. 2548. คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการบัญชีที่องค์กรและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์. สืบค้นวันที่ 28 กรกฎาคม 2553 จาก <http://www.dpu.ac.th/researchcenter/archive.php?act=view&id=40>
- พีระ ตันตระกูล. 2546. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้จัดการตามทัศนะของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไพจิตร อภัยจิต. 2533. ศักยภาพในการเผยแพร่ความรู้เพื่อชีวิต : สารที่ทำนายของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระราชบัญญัติ. พระราชบัญญัติวิชาชีพ พ.ศ. 2547. สืบค้นวันที่ 1 ธันวาคม 2553 จาก <http://www.fap.or.th>
- มานพ ทองใบ. มปป. ความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อการรับนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรีฝึกงาน. สืบค้นวันที่ 23 กรกฎาคม 2553 จาก http://www.thaiedresearch.org/thai ed/?q=thai ed_results
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2526. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.
- วีรณัฐ แซ่ฉิน และ สุกานดา โรจนประภายนต์. 2552. การศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อคุณภาพการทำงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยธนบุรี ปีการศึกษา 2550. สืบค้นวันที่ 21 กรกฎาคม 2553 จาก http://www.thonburi-u.ac.th/Web_Research/Thonburi_Research2/Research_G304.html
- วันชัย กำจรเมฆกุล. 2550. ผลกระทบของศักยภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธนาคารทหารไทย. วิทยานิพนธ์ บช.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศศิวิมล ศรีเจริญจิตต์. 2548. ทฤษฎีการบัญชี. กรุงเทพมหานคร : อินโฟเเลิร์นนิ่ง.
- ศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ. 2547. คุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ. สืบค้นวันที่ 1 กรกฎาคม 2554 จาก www.tsu.ac.th/coop/files/bandit.doc
- สงกรานต์ ไกยวงษ์. 2553. ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะความเป็นมืออาชีพของนักวิชาชีพบัญชีไทยในบริบทของผู้สอบบัญชีภาษีอากร. สืบค้นวันที่ 29 กรกฎาคม 2553 จาก <http://www.dpu.ac.th/sap/page.php?id=4014>
- สันสกฤต วิจิตรเลขการ. 2549. International Education Standards (IES) กับวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย. จุลสารสมาคมการบัญชีไทย. ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 ธันวาคม 2549. บริษัท ธรรมนิติเพรส จำกัด.

- เสาวณี ใจรักษ์. 2551. ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2551. สืบค้นวันที่ 19 กรกฎาคม 2553 จาก http://www.research.cmru.ac.th/research_ris.php?page=&year_in=&year_out=&fac_id=
- สำนักประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. 2554. ความหมายของคะแนน. สืบค้นวันที่ 19 กรกฎาคม 2554 จาก <http://qa.bu.ac.th>
- สมแก้ว รุ่งเลิศเกรียงไกรและคณะ. 2545. การประเมินศักยภาพผู้ทำบัญชีจังหวัดสงขลา: กรณีศึกษาผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. 2547. เอกสารประกอบการสัมมนามาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับวิชาชีพบัญชี (IES). 9 สิงหาคม 2547.
- สรายุทธ สุวรรณปักษ์. 2549. ผลกระทบของคุณสมบัติของนักบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในการทำงานในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวรรณ หวังเจริญเดช. 2548. ผลกระทบของความรู้ความสามารถของนักบัญชีที่มีต่อคุณลักษณะบรรษัทภิบาลของธุรกิจ SMEs ในเขตภาคใต้. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุภัทราภรณ์ สุโข. 2548. ผลกระทบของวัฒนธรรมองค์การที่มีต่อศักยภาพในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อักษราภรณ์ แว่นแก้ว. มปป. ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นมืออาชีพของนักบัญชีกับคุณภาพรายงานการเงินของธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. สืบค้นวันที่ 1 กรกฎาคม 2554 จาก <http://khonmsu.ac.th/full81/aksaraporn8118/titlepage.pdf>
- อัจฉรา ธรรมาภรณ์ และคณะ. มปป. การประเมินระบบบัณฑิตศึกษาระหว่างเรียน. สืบค้นวันที่ 1 กรกฎาคม 2554 จาก www.grad.psu.ac.th/th/ResearchThesis/Research05.PDF
- Engel, Ellen; Hayes, Rachel M. and Wang Xue. 2003. **CEO Turnover and Properties of Accounting Information**. Retrieved July 1, 2011 from http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=368300 > 2007.
- Hinkle, D.E; William, W. and Stephen G. J. 1998. **Applied Statistics for the Behavior Sciences**. 4th ed. New York : Houghton Mifflin.
- Johansson, Inga-Lill and Baldvinsdottir, Gudrun. 2003. Accounting for Trust : Some Empirical Evidence. **Management Accounting Research**. 14(3) : 219-234 ; September, 2003.